

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Hellenic Republic
Ministry of Education, Research and Religious Affairs
GENIKO LIKIO GLAFKIS

Το Ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και η Επιχειρηματικότητα-πως αυτό μπορεί να προσαρμοστεί σε άλλες πραγματικότητες.

Εισαγωγή

Η βαθιά ανησυχία για τις παρούσες και μελλοντικές προοπτικές εργασίας σε μια εποχή οικονομικής αβεβαιότητας πρέπει να αντιμετωπιστεί γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ εκπαίδευσης και επιχείρησης. Μπορούμε να μειώσουμε την νεανική ανεργία προωθώντας την επιχειρηματικότητα, η οποία συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και την καινοτόμο δύναμη της οικονομίας.

Οι φορείς χάραξης της πολιτικής έχουν μια μοναδική ευκαιρία-και μια υποχρέωση να σχεδιάσουν μια νέα εκπαιδευτική πολιτική που να συνδέει την κατάλληλη εκπαίδευση με τις επιχειρήσεις ή και το αντίστροφο. Κάτι τέτοιο θα εξασφαλίσει την οικονομική ανταγωνιστικότητα και θα παρέχει στους νέους ανθρώπους την εργασία και το μέλλον που τους αξίζει. Πρέπει στο σημείο αυτό να αναγνωρίσουμε ότι η εκπαίδευση του 21^{ου} αιώνα είναι το θεμέλιο της ανταγωνιστικότητας – είναι ο μηχανισμός και όχι απλά μια εισαγωγή της οικονομίας. Η νέα δυναμική της κοινωνίας απαιτεί άτομα όχι μόνο με κριτική σκέψη και ηθική που θα εκπαιδεύονται να συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και με ισχυρές ικανότητες, ώστε να επιζήσουν σε μια ολοένα και περισσότερο απαιτητική αγορά εργασίας. Αυτό σημαίνει ότι κάθε πλευρά του εκπαιδευτικού συστήματος- πρωτοβάθμια εκπαίδευση, μετα-λυκειακή εκπαίδευση και εκπαίδευση ενηλίκων, η εξέλιξη μετά το σχολείο και η εξέλιξη των νέων, η ανάπτυξη και κατάρτιση του εργατικού δυναμικού και τα προγράμματα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών πρέπει να ευθυγραμμιστούν, για να συνδέσουν την εκπαίδευση με την επιχείρηση προκειμένου να εφοδιάσουν τους νέους πολίτες με τις δεξιότητες εκείνες του 21^{ου} αιώνα που χρειάζονται, για να ανταγωνιστούν.

Ολλανδία:

Το κλείσιμο του χάσματος μεταξύ της εκπαίδευσης και της εργασιακής εκπαίδευσης πρέπει να γίνει ο θάλαμος για μια καινοτόμα και φιλόδοξη επιχείρηση.

Πάρα πολύ συχνά, οι επιχειρηματίες που βρίσκονται ακόμα στο κολλέγιο ή οι σπουδαστές που θέλουν να επεκταθούν στις επιχειρήσεις απογοητεύονται από τους πρακτικούς περιορισμούς.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication (communication) reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ακριβώς όπως σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, στην Ολλανδία δεν υπάρχει καμία εθνική εκπαιδευτική στρατηγική όσον αφορά την διδασκαλία επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Αυτό μπορεί να προκαλεί έκπληξη, επειδή οι Ολλανδοί είναι διάσημοι για το ερευνητικό, αναπτυξιακό, καινοτόμο και επιχειρηματικό τους πνεύμα. Φαίνεται ότι αυτό το επιχειρηματικό πνεύμα είναι ήδη βαθιά ενσωματωμένο στον Ολλανδικό πολιτισμό. Οι προαπαιτήσεις που χρειάζεται να καλυφθούν για να ξεκινήσει κανείς μια επιχείρηση στην Ολλανδία υποστηρίζονται από ειδικές υπηρεσίες όπως το εμπορικό επιμελητήριο (Kamer van Koophandel), το Ολλανδικό Κέντρο Επιχειρηματικότητας (DutchCe) και άλλα υποστηρικτικά συστήματα για start-up εταιρίες που σχετίζονται με την ανεργία και την εργασία και συνδέονται με το Ολλανδικό σύστημα Πρόνοιας Εργασίας (Dutch Welfare to Work System) μέσα από παρόχους όπως το γραφείο εύρεσης εργασίας (Work Plaza), το Γραφείο Ασφάλισης Εργαζομένων (UWV: Social Security Jobcenters) και τους Δήμους (οι οποίοι παρέχουν τόσο το επίδομα ανεργίας όσο και ένα επίδομα για το ξεκίνημα μιας ατομικής επιχείρησης).

Περιορισμοί

Η Ολλανδική Κυβέρνηση έχει πολύ εύκολους κανόνες όσον αφορά το ξεκίνημα μιας επιχείρησης και ένα πολύ ευνοϊκό επίσης φορολογικό σύστημα για τις ξένες εταιρείες (το οποίο όμως βρίσκεται υπό έλεγχο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή). Επιπλέον η Ολλανδική Κυβέρνηση παίζει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία και διατήρηση ενός επιχειρηματικού πνεύματος επιθυμώντας να εξαλείψει τους περιορισμούς και να κλείσει το κενό ανάμεσα στην εκπαίδευση και την επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, η σύνδεση της εκπαίδευσης με τις ανάγκες μιας επιχείρησης και η προώθηση της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση αντιμετωπίζουν στην Ολλανδία μια σειρά από περιορισμούς:

- Περιορισμός 1: Η σημασία της επιχειρηματικότητας δεν γίνεται πλήρως κατανοητή και αναγνωρίσιμη στον τομέα της εκπαίδευσης.
- Περιορισμός 2: Οι καθηγητές εκπαιδεύονται ανεπαρκώς στην επιχειρηματικότητα
- Περιορισμός 3: Δεν υπάρχει αρκετό άμεσα διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό για την επιχειρηματικότητα.

Μέχρι μερικές δεκαετίες πριν, οι ολλανδοί μαθητές και οι σπουδαστές εκπαιδεύονταν για να εργαστούν για μια επιχείρηση. Τώρα 1 στους 8 ανθρώπους που εργάζονται στην Ολλανδία είναι επιχειρηματίας. Λόγω αυτής της τάσης, η ολλανδική κυβέρνηση στόχο έχει να συνδέσει την εκπαίδευση με τις ανάγκες μιας επιχείρησης:

- Ενσωμάτωση της επιχειρηματικότητας στο πρόγραμμα σπουδών
- Αφαίρεση των πρακτικών περιορισμών για τους σπουδαστές που διευθύνουν μια δική τους επιχείρηση
- Διευκόλυνση των start-ups εταιρειών και των μικρών & μεσαίων επιχειρήσεων (MME) να κάνουν καλύτερη χρήση της διαθέσιμης πραγματογνωμοσύνης

Η συμμετοχή της ολλανδικής κυβέρνησης έχει αυξηθεί από 2005.

Διδάσκοντας την επιχειρηματικότητα

Όσον αφορά σε μια λύση για το δεύτερο πρόβλημα, υπάρχει ένας ιδιαίτερος ενθουσιασμός για την πρακτική άσκηση των καθηγητών (πηγή: Leren Ondernemen, Bakker / Sijbren de Jong). Αυτός ο τρόπος θα δώσει την ευκαιρία στους καθηγητές μέσα από την πρακτική άσκηση να αποκτήσουν γνώσεις και να μάθουν πώς λειτουργεί όλο αυτό, όσον αφορά στην ευθυγράμμιση της θεωρίας με

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

την πράξη. Όσον αφορά στην αφαίρεση των πρακτικών περιορισμών για τους σπουδαστές που διευθύνουν μια δική τους επιχείρηση, υπάρχει φυσικά ένας κίνδυνος. Εάν οι μαθητές/ σπουδαστές που στοχεύουν στο 'επιχειρείν' δεν εκπληρώνουν αυτό που απαιτείται, μπορεί να προκύψει ζημία για τον επιχειρηματία.

Οι start-up εταιρείες είναι πιθανό να είναι πιο πετυχημένες εάν έχουν αρκετές "επιχειρηματικές δεξιότητες", συμπεριλαμβανομένης μιας διορατικότητας για την αγορά και διαπραγματευτικές ικανότητες. Οι σπουδαστές θα είναι πιθανότερο να αρχίσουν μια επιχείρηση εάν εισαχθούν στο επιχειρηματικό πνεύμα κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Η Ολλανδική κυβέρνηση παρακινεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να ενσωματώνουν "επιχειρηματικές δεξιότητες" στο πρόγραμμα σπουδών τους. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει οι σπουδαστές να στήνουν μια δική τους επιχείρηση, να διδάσκονται από έναν φιλοξενούμενο καθηγητή που εργάζεται ήδη στη βιομηχανία, ή να ενθαρρύνονται να αναλάβουν μια θέση εργασίας.

Το 36% των ερωτηθέντων ολλανδών δασκάλων δήλωσαν ότι έχουν παρακολουθήσει μια σειρά επιχειρηματικών μαθημάτων, κάτι που μας κάνει τη δεύτερη υψηλότερη χώρα στην Ευρώπη (μετά την Φινλανδία). Υπάρχουν διάφορα ολλανδικά προγράμματα, όπως το διετές πρόγραμμα "Ο επιχειρηματικός δάσκαλος". Στόχος του είναι να αυξήσει την επίγνωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων στην εκπαίδευση στο PABO (Ίδρυμα Εκπαίδευσης για τους Καθηγητές). Παρόλα αυτά, μόνο ένα μικρό μέρος του ιδρύματος PABO αποφάσισε να ενσωματώσει την επιχειρηματικότητα στο πρόγραμμα σπουδών του.

Κατάργηση των περιορισμών για τους σπουδαστές που διευθύνουν μια δική τους επιχείρηση.

Τα ολλανδικά εκπαιδευτικά ιδρύματα πρέπει να προσαρμόσουν τα προγράμματα σπουδών τους έτσι ώστε γίνει δυνατό να συνδυαστεί η εκπαίδευση με την οικοδόμηση μιας επιτυχούς επιχείρησης. Έτσι για παράδειγμα θα μπορούσαν να επιτρέπουν σε Ολλανδούς σπουδαστές να αποφοιτήσουν, ενώ παράλληλα διευθύνουν την επιχείρησή τους. Οι οικονομικοί περιορισμοί πρέπει επίσης να αρθούν. Σύμφωνα με το τρέχον σύστημα, οι Ολλανδοί σπουδαστές που διευθύνουν μια επιτυχημένη επιχείρηση κερδίζουν ήδη πολλά χρήματα για να αιτούνται φοιτητικής επιχορήγησης. Η Ολλανδική Κυβέρνηση λοιπόν έχει αποφασίσει να μην υπολογίζει πια το εισόδημα από το επιχειρηματικό κέρδος στο έτος αποφοίτησης.

Επιτρέποντας σε επιχειρήσεις να κάνουν καλύτερη χρήση της πραγματογνωμοσύνης που διατίθεται από τα πανεπιστήμια, η Ολλανδική Κυβέρνηση θέλει τόσο οι start-up εταιρείες όσο και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) να κάνουν καλύτερη χρήση της γνώσης αυτής των πανεπιστημίων. Έχει χορηγήσει λοιπόν κονδύλια σε Πανεπιστήμια, όπως είναι το πανεπιστήμιο Erasmus (Ρότερνταμ), τα πανεπιστήμια Groningen και Radboud στο Nijmegen, για να ευθυγραμμίσουν καλύτερα τις ανάγκες της επιχείρησης και της βιομηχανίας. Οι επιχορηγήσεις αυτές χρησιμοποιούνται για να διδάξουν στους σπουδαστές πώς να στήσουν τη δική τους επιχείρηση και να βοηθήσουν τους ερευνητές να μεταφέρουν την επιστημονική τους γνώση και πείρα σε προϊόντα και υπηρεσίες που θα είναι ελκυστικά στην (ολλανδική) αγορά.

Εκπαιδύοντας τους σπουδαστές να γίνουν καταρτισμένοι επαγγελματίες

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Πάνω από το 30% του εργατικού δυναμικού στην Ολλανδία έχει λάβει μόρφωση σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρόλα αυτά, υπάρχει μια έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού σε μερικές βιομηχανίες. Υπάρχει ανάγκη για περισσότερους απόφοιτους των επιστημών, για παράδειγμα. Για να αντιμετωπίσει την κατάσταση, η Ολλανδική Κυβέρνηση λαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα: - επιβάλλει ένα πιο αυστηρό καθεστώς σπουδών - κλείνει το χάσμα μεταξύ της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας - ενθαρρύνει τη συνεργασία σε κορυφαίους τομείς.

Αυστηρότερο καθεστώς σπουδών

Η Κυβέρνηση θέλει καλύτερη εκπαίδευση για τους σπουδαστές ούτως ώστε να τους προετοιμάσει για την αγορά εργασίας. Σχεδιάζει λοιπόν ριζικές αλλαγές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ανώτατα επαγγελματικά κολέγια και πανεπιστήμια). Οι σπουδές θα έχουν πιο αυστηρές ρυθμίσεις, με μεγαλύτερο εύρος στην επιλογή των φοιτητών και η εκπαίδευση θα είναι προσανατολισμένη προς τις ανάγκες της βιομηχανίας. Αλλαγές θα πραγματοποιηθούν επίσης στην επαγγελματική κατάρτιση. Τα επαγγελματικά ινστιτούτα κατάρτισης, η κυβέρνηση και οι επιστήμονες σχεδιάζουν έγγραφα κατάρτισης που θα καθορίζουν για κάθε επάγγελμα τις δεξιότητες που οι απόφοιτοί του πρέπει να έχουν.

Κλείνοντας το χάσμα μεταξύ της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας

Το πρόγραμμα σπουδών και οι εξετάσεις πρέπει να προσανατολιστούν προς τις απαιτήσεις της ολλανδικής βιομηχανίας. Οι επιχειρήσεις παίζουν επίσης ρόλο στη βελτίωση της εκπαίδευσης, όπως για παράδειγμα, προσφέροντας θέσεις εργασίας και υποτροφίες φοιτητών.

Συνεργασία σε κορυφαίους τομείς

Οι ολλανδικές επιχειρήσεις και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που βρίσκονται στην κορυφή των κλάδων τους καλούνται να απαριθμήσουν τις ελλείψεις και να εξετάσουν τα προγράμματα ανταλλαγών μεταξύ σχολείων και επιχειρήσεων ή τρόπους για να προσαρμοστεί η εκπαίδευση στις ανάγκες της βιομηχανίας. Έχουν επίσης προσκληθεί να συντάξουν ένα μεταπτυχιακό δίπλωμα (master).

Πρωώθηση της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση

Η πρωώθηση της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση και το να έρθουν η εκπαίδευση και η επιχειρηματική κοινότητα πιο κοντά είναι μόνο ένα από τα κεντρικά σημεία της ολλανδικής πολιτικής για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία. Από το 2000, τα Υπουργεία Οικονομίας και Παιδείας, Πολιτισμού και Επιστημών προωθούν την επιχειρηματική συμπεριφορά και την επιχειρηματικότητα στα σχολεία και τα πανεπιστήμια.

Το Εκπαιδευτικό και Επιχειρηματικό Πρόγραμμα Δράσης (Actieprogramma Onderwijs en Ondernemen), που ξεκίνησε το 2007 και διευθύνεται από τον Εθνικό Οργανισμό, αποτελεί τον πυρήνα αυτής της πολιτικής. Το πρόγραμμα έχει δύο στόχους:

1. Ένας αυξανόμενος αριθμός εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην Ολλανδία έχουν ενσωματώσει την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση στις πολιτικές, τους οργανισμούς και τα προγράμματά τους.
2. Όλο και περισσότεροι μαθητές συμπεριφέρονται με πιο επιχειρηματικό τρόπο, είναι θετικοί απέναντι στην επιχειρηματικότητα και στήνουν τις δικές τους επιχειρήσεις εντός πέντε ετών από την αποφοίτησή τους.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η επιχειρηματικότητα κατοχυρώνεται πιο βαθιά

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας δείχνουν ότι σε σύγκριση με τις προηγούμενες μετρήσεις, το 2007 και το 2010, η επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση έχει γίνει ένα μόνιμο χαρακτηριστικό των μαθημάτων που προσφέρονται από έναν αυξανόμενο αριθμό εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η μελέτη παρέχει διάφορες ενδείξεις για αυτό: Ο αριθμός των σχολείων στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση, που έχουν συμπεριλάβει την επιχειρηματικότητα στην αποστολή και το όραμά τους έχει αυξηθεί. Όσον αφορά τις στρατηγικές των ανώτατης επαγγελματικής και ακαδημαϊκής εκπαίδευσης, η έμφαση στην επιχειρηματικότητα μειώθηκε ελαφρά μεταξύ του 2010 και του 2012. Ο αριθμός των σχολείων που έχουν ενσωματώσει την επιχειρηματικότητα στο πρόγραμμα σπουδών τους έχει αυξηθεί σημαντικά σε όλους τους εκπαιδευτικούς τομείς. Το 2012, αυτή ήταν η περίπτωση, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό σε περίπου τρία τέταρτα των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε πάνω από το 80% των ανώτερων δευτεροβάθμιων επαγγελματικών σχολείων και πανεπιστημίων και σε πάνω από το 90% σε τριτοβάθμια επαγγελματικά ιδρύματα. Η μεγαλύτερη αύξηση στον τομέα αυτό έλαβε χώρα μεταξύ του 2007 και του 2010, ακολουθούμενη από μια σταθεροποιητική τάση το 2012, η οποία επίσης είναι ένα σημάδι ότι το επίπεδο που έχει επιτευχθεί έχει ενσωματωθεί.

Στη μεγαλύτερη πλειοψηφία των ιδρυμάτων, η επιχειρηματικότητα αποτελεί σε κάποιο βαθμό μέρος του προφίλ της ικανότητας ενός καθηγητή. Αυτό είναι ισχυρότερο στην ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική και ανώτατη τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και λιγότερο ισχυρό σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας βαθμίδας. Οι εκπαιδευτικοί παρακολουθούν περισσότερα μαθήματα και σεμινάρια κατάρτισης για να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους στην επιχειρηματικότητα, σύμφωνα πάντα με τις πληροφορίες από αυτά τα ιδρύματα. Ο αριθμός των ιδρυμάτων που προσφέρουν στο εκπαιδευτικό προσωπικό τους μαθήματα και εκπαιδευτικά σεμινάρια για το θέμα αυτό έχει αυξηθεί στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στα σχολεία ανώτερης δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και στα ιδρύματα ανώτατης επαγγελματικής εκπαίδευσης. Σε όλους σχεδόν τους τομείς, και συχνά με έναν αυξανόμενο βαθμό, η επιχειρηματική εκπαίδευση είναι μια διεπιστημονική δραστηριότητα που περιλαμβάνει τη συνεργασία ανάμεσα και δια μέσου εξειδικευμένων ειδικοτήτων.

Περισσότερες επαφές μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και της επιχειρηματικής κοινότητας, αλλά λιγότερες επισκέψεις σε επιχειρήσεις

Οι επαφές μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και της επιχειρηματικής κοινότητας έγιναν πιο εντατικές σε όλες τις εκπαιδευτικές δομές, εκτός από τα δημοτικά σχολεία. Αυτό αντανακλάται, μεταξύ άλλων, στην αύξηση του αριθμού των επισκέψεων των επιχειρηματιών σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και στην υψηλότερη συχνότητα με την οποία οι επιχειρηματίες απασχολούνται ως επισκέπτες καθηγητές. Στην ανώτατη τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση, ιδίως, η επιχειρηματική κοινότητα έχει αρχίσει να παίζει μεγαλύτερο ρόλο στον καθορισμό του περιεχομένου και την οργάνωση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης. Τούτου λεχθέντος, ο αριθμός των επισκέψεων σε εταιρείες έχει μειωθεί, σύμφωνα με τους σπουδαστές. Περίπου τα τρία τέταρτα των σπουδαστών της ανώτερης δευτεροβάθμιας επαγγελματικής και ανώτατης

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης που ερωτήθηκαν επισκέφθηκαν μία ή περισσότερες εταιρείες κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, και περίπου το ήμισυ των πανεπιστημιακών φοιτητών. Σε σύγκριση με την προηγούμενη μέτρηση, ο αριθμός των σπουδαστών των οποίων το πρόγραμμα δεν περιλαμβάνει καμία επίσκεψη σε επιχειρήσεις έχει αυξηθεί στα ανώτερα δευτεροβάθμια επαγγελματικά, ανώτατα τριτοβάθμια επαγγελματικά και ακαδημαϊκά επίπεδα. Παρά την προαναφερθείσα εντατικοποίηση των επαφών μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και της επιχειρηματικής κοινότητας, οι επισκέψεις σε επιχειρήσεις γίνονται ολοένα και πιο σπάνιες στο πρόγραμμα μαθημάτων. Αυτό μπορεί να σχετίζεται με την οικονομική ύφεση, με την έννοια ότι οι επιχειρήσεις έχουν άλλες προτεραιότητες και μπορούν να απελευθερώσουν λιγότερο χρόνο για τη φιλοξενία και καθοδήγηση των σπουδαστών/φοιτητών.

Φιλόδοξα σχέδια για το μέλλον

Με την εξαίρεση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι διευθυντές σε όλες τις εκπαιδευτικές δομές λένε ότι προτίθενται να δώσουν περισσότερη προσοχή στην επιχειρηματικότητα στο μέλλον. Σύμφωνα με τους συνεντευξαζόμενους διευθυντές υπάρχουν ακόμη πολλά που πρέπει να γίνουν. Σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, τα σχολεία πιστεύουν ότι η κυβέρνηση έχει ένα ρόλο να διαδραματίσει στην προώθηση της επιχειρηματικότητας. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα θέλουν στήριξη από την κυβέρνηση ιδιαίτερα στους τομείς της χρηματοδότησης, προώθησης και νομοθεσίας. Οι φιλοδοξίες που έχουν οι διευθυντές των σχολείων σε σχέση με την επιχειρηματικότητα αντικατοπτρίζονται επίσης στις συνεντεύξεις επίδοσης. Σχεδόν οι μισοί από τους διευθυντές στα δευτεροβάθμια σχολεία, στα ανώτερα δευτεροβάθμια επαγγελματικά σχολεία και στα ανώτατα τριτοβάθμια επαγγελματικά ιδρύματα αναφέρουν ότι το θέμα της επιχειρηματικότητας θα αντιμετωπιστεί κατά την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στο μέλλον. Στο μέλλον, η επιχειρηματικότητα θα αναζητείται πιο έντονα κατά την πρόσληψη νέων εκπαιδευτικών για τα ανώτερα δευτεροβάθμια επαγγελματικά σχολεία αλλά και για τις ανώτατες τριτοβάθμιες επαγγελματικές σχολές. Προς το παρόν, η επιχειρηματικότητα διαφαίνεται κυρίως στις συνεντεύξεις επίδοσης των εκπαιδευτικών των ανώτατων τριτοβάθμιων επαγγελματικών ιδρυμάτων (26% αρκετά ισχυρή παρουσία).

Εκτίμηση για την επιχειρηματική εκπαίδευση

Κατά μέσο όρο, οι διευθυντές δίνουν μόλις και μετά βίας στα ιδρύματά τους "ικανοποιητικό" βαθμό για την επιχειρηματικότητά τους. Μόνο σε δευτεροβάθμια και ακαδημαϊκά επίπεδα υπάρχει μια (μικρή) κατά 68% αύξηση στην ικανοποίηση όσον αφορά την επιχειρηματική εκπαίδευση. Ο βαθμός που οι μαθητές/σπουδαστές δίνουν στην επιχειρηματική εκπαίδευση είναι επίσης μάλλον μικρός: μόνο τα ανώτερα δευτεροβάθμια επαγγελματικά σχολεία παίρνουν βαθμό άνω του μέσου όρου.

Επιχειρηματικές φιλοδοξίες μεταξύ των μαθητών

Περίπου τα δύο τρίτα των μαθητών βλέπουν τους εαυτούς τους ως επιχειρηματίες, με την επιχειρηματικότητα να προβάλλει σε περίοπτη θέση στις φιλοδοξίες της καριέρας τους. Πρόκειται για μια αύξηση σε σύγκριση με το 2007, αν και είναι σχετικά σταθερή σε σύγκριση με το 2010 (63% το 2012, 62% το 2010). Οι μαθητές και σπουδαστές στα ανώτερα δευτεροβάθμια επαγγελματικά, στα ανώτατα επαγγελματικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα διαφέρουν οριακά και μόνο στο βαθμό

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

κατά τον οποίο η επιχειρηματικότητα προβάλλει στις φιλοδοξίες της καριέρας τους. Ο κύριος λόγος για τον οποίο οι σπουδαστές θέλουν να γίνουν επιχειρηματίες είναι για να είναι ανεξάρτητοι, να είναι ελεύθεροι επαγγελματίες. Το 2010, παρατηρήθηκε μια μικρή αύξηση στον αριθμό των φοιτητών στα ακαδημαϊκά ιδρύματα που ήθελαν να μπουν στον κόσμο των επιχειρήσεων μετά την αποφοίτησή τους. Η σημαντική αύξηση που παρατηρήθηκε μεταξύ 2007 και 2010 διατηρείται και το 2012-πάνω από το 20% των σπουδαστών εξακολουθούν να θέλουν να γίνουν επιχειρηματίες μετά την αποφοίτησή τους. Όπως και στις προηγούμενες μετρήσεις, η εξοικείωση με τις δυνατότητες για τους φοιτητές-επιχειρηματίες εξακολουθεί να υστερεί. Μία μεγάλη μερίδα φοιτητών δεν είναι εξοικειωμένοι με τις δυνατότητες που προσφέρονται από τα ιδρύματα.

Αποτελέσματα ανά εκπαιδευτικό τομέα

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση έλαβε χώρα η μεγαλύτερη αλλαγή από το να μην έχουν «καθόλου» κατοχυρωμένη επιχειρηματικότητα στο πρόγραμμα σπουδών (50% το 2007) σε σχολεία που είχαν κάποια επαφή «λίγο» (59% το 2012). Οι γονείς συμμετέχουν στην υλοποίηση του προγράμματος σπουδών της επιχειρηματικότητας σε περισσότερα από τα μισά από τα σχολεία, μια αύξηση της τάξης περίπου του 5% σε σύγκριση με το 2010. Επίσης, υπάρχουν περισσότερες επαφές με την επιχειρηματική κοινότητα-οι επιχειρήσεις επισκέπτονται τα σχολεία πιο συχνά και οι επιχειρηματίες δίνουν περισσότερες διαλέξεις ως επισκέπτες καθηγητές. Αυτό είναι σημαντικό όταν πρόκειται για την εξασφάλιση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης. Το να συμπεριλαμβάνονται οι επιχειρηματικές ικανότητες των εκπαιδευτικών στο προφίλ τους, αλλά κυρίως το να δοκιμάζουν οι μαθητές μεταξύ τους την επιχειρηματικότητα υστερεί σε σχέση με άλλους τομείς της εκπαίδευσης.

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Η επιχειρηματικότητα έχει μια θέση στην αποστολή και το όραμα των περισσότερων σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (33% το 2012 σε σύγκριση με 28% το 2010) και οι διευθυντές τους όλο και πιο συχνά βλέπουν τον εαυτό τους ως επιχειρηματίες. Πιο συγκεκριμένα, όλο και πιο συχνά οργανώνονται επιχειρηματικές δραστηριότητες (έως και 10% σε σύγκριση με το 2010) και καλούνται επισκέπτες καθηγητές να δώσουν μαθήματα. Σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν πρόσθετη κατάρτιση στον τομέα της επιχειρηματικότητας (22% το 2012 σε σύγκριση με το 17% το 2010).

Ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση

Σε σύγκριση με άλλους τομείς της εκπαίδευσης, λιγότερο θετικά αποτελέσματα βρέθηκαν στα ανώτερα ιδρύματα της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι η επιχειρηματικότητα ήταν ήδη περισσότερο ή λιγότερο κατοχυρωμένη στα ιδρύματα αυτά. Η πρόοδος δεν είναι τόσο εύκολο να επιτευχθεί. Μια (μικρή) μείωση σημειώθηκε στην ενσωμάτωση της επιχειρηματικότητας στο σχεδιασμό και στο όραμα, στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και στη δοκιμασία των επιχειρηματικών ικανοτήτων. Ωστόσο, οι επισκέπτες καθηγητές καλούνται όλο και πιο συχνά να διδάξουν την επιχειρηματικότητα από ότι πριν από μερικά χρόνια

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

(96% το 2012 σε σύγκριση με 87% το 2010). Η εικόνα που προκύπτει από την έρευνα μεταξύ των μαθητών των ανώτερων δευτεροβάθμιων επαγγελματικών σχολείων είναι πιο θετική. Όλο και περισσότεροι από αυτούς τους μαθητές σκέφτονται να γίνουν επιχειρηματίες, ενώ η επιχειρηματικότητα προβάλλει στις φιλοδοξίες της καριέρας περισσότερων μαθητών και ολοένα περισσότεροι μαθητές έρχονται σε επαφή με την επιχειρηματικότητα: Στο 62 % και 42 %, αντίστοιχα, είναι το ποσοστό των μαθητών στα ανώτερα δευτεροβάθμια επαγγελματικά ιδρύματα που κερδίζουν ακαδημαϊκές ECTS μονάδες για μαθήματα ή έργα που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα, ποσοστό που είναι πολύ υψηλότερο το 2012 από ότι ήταν το 2010. Σε σύγκριση με τους φοιτητές στα ανώτατα τριτοβάθμια επαγγελματικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα, αυτοί οι σπουδαστές είναι κατά μέσο όρο πιο ικανοποιημένοι με την επιχειρηματική εκπαίδευση που λαμβάνουν.

Πανεπιστήμια Εφαρμοσμένων Επιστημών

Σε σύγκριση με άλλους τομείς της εκπαίδευσης, η μεγαλύτερη πρόοδος που έχει σημειωθεί στον τομέα της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση μεταξύ 2010 και 2012 παρατηρήθηκε στα πανεπιστήμια εφαρμοσμένων επιστημών. Για παράδειγμα, ο βαθμός στον οποίο η διοίκηση του ιδρύματος εμπλέκεται στην προώθηση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης αυξήθηκε πάνω από 18%, και ο ενθουσιασμός δεν περιορίζεται στη διαχείριση: οι διευθυντές των τμημάτων και των σχολών υποδεικνύουν όλο και πιο συχνά από ό,τι πριν ότι βλέπουν τους εαυτούς τους ως επιχειρηματίες. Για να εξασφαλιστεί αποτελεσματικά η επιχειρηματική εκπαίδευση στην οργάνωση και το πρόγραμμα σπουδών, τα σχολεία χρειάζονται εξειδικευμένο προσωπικό με επιχειρηματικές ικανότητες. Ολοένα και περισσότερο, η επιχειρηματικότητα γίνεται μέρος του προφίλ των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών ("πολύ ισχυρή" + 11%) και τα ιδρύματα ανώτατης τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης αναζητούν ολοένα και περισσότερο να συνεργάζονται με άλλους επαγγελματίες ή τμήματα. Ένα άλλο θετικό αποτέλεσμα είναι ότι οι φοιτητές γνωρίζουν ότι το πανεπιστήμιό τους ενθαρρύνει τις επιχειρηματικές τους φιλοδοξίες και ότι όλο και περισσότεροι φοιτητές επιθυμούν να αποκτήσουν ακαδημαϊκές μονάδες στον τομέα της επιχειρηματικότητας (64% το 2012 σε σύγκριση με 50% το 2010). Τα τελευταία χρόνια, οι επαφές μεταξύ των πανεπιστημίων και της επιχειρηματικής κοινότητας έχουν γίνει πιο εντατικές.

Τέλος, η επιχειρηματική κοινότητα έχει αρχίσει να παίζει ένα πολύ μεγαλύτερο ρόλο στον καθορισμό του περιεχομένου και την οργάνωση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης (περισσότερο κατευθυνόμενη από την ζήτηση).

Πανεπιστήμια

Σε σύγκριση με τις προηγούμενες μετρήσεις, το 2007 και το 2012, η επιχειρηματικότητα έχει γίνει επίσης ένα πιο σημαντικό κομμάτι του προγράμματος σπουδών στα πανεπιστήμια και έχουν δημιουργηθεί περισσότερα Κέντρα Επιχειρηματικότητας. Ο ρόλος που παίζουν οι επιχειρηματικές κοινότητες στα πανεπιστήμια έχει επίσης αυξηθεί (περισσότερο κατευθύνονται από την ζήτηση). Οι επιχειρηματίες δίνουν περισσότερες διαλέξεις ως επισκέπτες καθηγητές και οι εκπαιδευτικοί έχουν περισσότερες ευκαιρίες να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία σε επιχειρήσεις. Από κοινού με τα ανώτερα δευτεροβάθμια επαγγελματικά και ανώτατα τριτοβάθμια επαγγελματικά ιδρύματα, οι

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

πανεπιστημιακοί φοιτητές αποκτούν περισσότερες ακαδημαϊκές μονάδες στην επιχειρηματικότητα και περισσότερη εμπειρία ως επιχειρηματίες κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Χωρίς να είναι κανείς σε θέση να αποδείξει την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου, είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι περισσότεροι ακαδημαϊκοί φοιτητές θέλουν να γίνουν επιχειρηματίες μετά την αποφοίτησή τους (σε σύγκριση με το 2010, + 2% αισθάνονται πιο σίγουροι, + 3%, ενδεχομένως ναι). Για να συνοψίσω, έχουν γίνει σημαντικά βήματα στον τομέα της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση στα πανεπιστήμια, ενώ η επιχειρηματικότητα έχει γίνει πιο δημοφιλής ανάμεσα στους σπουδαστές.

Το Ολλανδικό Κέντρο Επιχειρηματικότητας (DutchCE)

Το Ολλανδικό Κέντρο Επιχειρηματικότητας (DutchCE) είναι το δίκτυο των Ολλανδικών Κέντρων για την Επιχειρηματικότητα. Αυτά τα κέντρα έχουν διττό ρόλο: να γίνουν ένας περιφερειακός τόπος για την επιχειρηματική εκπαίδευση και να παίζουν το ρόλο του εκκολαπτηρίου για τις start-up εταιρείες. Η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα θα απευθύνεται σε σπουδαστές που θέλουν να αναπτύξουν δεξιότητες σχετικά με την στελέχωση μιας εταιρείας ή που σκέφτονται να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση. Αλλά και οι σπουδαστές που θέλουν να εργαστούν σε ακαδημαϊκό επίπεδο, μπορούν να εφαρμόσουν αυτές τις δεξιότητες ώστε να δώσουν αξία στην έρευνά τους στον τομέα της ακαδημαϊκής επιχειρηματικότητας.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα της δεύτερης μέτρησης δείχνουν ότι σε σύγκριση με τις προηγούμενες μετρήσεις, το 2007 και το 2010, η επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση έχει γίνει ένα πιο μόνιμο χαρακτηριστικό στη διοργάνωση και τα μαθήματα που προσφέρονται σε έναν αυξανόμενο αριθμό εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η μεγαλύτερη πρόοδος στον τομέα αυτό παρατηρήθηκε στη δευτεροβάθμια και ανώτατη τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση. Σε σύγκριση με την ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική και ανώτατη τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση, η επιχειρηματική εκπαίδευση καταλαμβάνει λιγότερο κεντρική θέση στα πανεπιστήμια, αλλά πρόοδος σημειώνεται και εκεί. Η κατάσταση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι αρκετά σταθερή, μια μείωση σε ορισμένες πτυχές της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση παρατηρήθηκε σε ανώτερο δευτεροβάθμιο επαγγελματικό επίπεδο, παρόλο που εκεί, η επιχειρηματικότητα κατείχε ήδη μια εξέχουσα θέση και η πρόοδος είναι, ως εκ τούτου πιο δύσκολο να επιτευχθεί. Η ένταση των επαφών μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και της επιχειρηματικής κοινότητας έχει αυξηθεί, αν και υπάρχει μια γενική πτώση των μαθητικών επισκέψεων σε εταιρείες. Τα χαρακτηριστικά της επιχειρηματικότητας στα φιλόδοξα σχέδια επαγγελματικής σταδιοδρομίας περίπου στα δύο τρίτα των σπουδαστών/φοιτητών (σε ανώτερο δευτεροβάθμιο επαγγελματικό, ανώτατο τριτοβάθμιο επαγγελματικό και ακαδημαϊκό επίπεδο), αντιπροσωπεύουν μόνο μια οριακή διαφορά σε σχέση με το 2010. Παρ' όλα αυτά, μια μεγάλη μερίδα φοιτητών δεν είναι εξοικειωμένοι με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που προσφέρονται από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Χρειαζόμαστε καθηγητές επιχειρηματικότητας και πώς μπορούμε να εντοπίσουμε τις επιχειρηματικές δεξιότητες στο σχολείο; Ο επιχειρηματικός κόσμος δεν ταιριάζει πολύ καλά σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον. Και το πιο δύσκολο - τα παιδιά στην ηλικία των 11-20 χρόνων, είναι

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

γεγονός ότι βρίσκονται σε ανάπτυξη, ενώ και οι επιχειρηματικές δεξιότητες αναπτύσσονται και αυτές μέσα από την εμπειρία που ακόμη δεν έχουν. Επί του παρόντος, η επιχειρηματικότητα ως κάτι που έρχεται μαζί με το σχολείο θεωρείται στην Ολλανδία ως «πρόσθετη εργασία» για τους εκπαιδευτικούς σε αυτό το στάδιο. Στην Ολλανδία πιστεύουν ότι ο εντοπισμός των επιχειρηματικών δεξιοτήτων στα παιδιά, ενώ είναι ακόμα στο εκπαιδευτικό σύστημα, είναι το κλειδί για τη μελλοντική επιτυχία ...

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μια κριτική ματιά -Κροατία

Αναφερόμενο έργο: Το Ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και η Επιχειρηματικότητα-πώς αυτό μπορεί να προσαρμοστεί σε άλλες πραγματικότητες.

Η ολλανδική άποψη της επιχειρηματικότητας από τη πλευρά των μεμονωμένων εργαζομένων στο εκπαιδευτικό σύστημα είναι αξιοθαύμαστη και η εισαγωγή στην επιχειρηματικότητα νέων ανθρώπων, ενώ εξακολουθούν να είναι μέρος του γυμνασιακού εκπαιδευτικού συστήματος, είναι τουλάχιστον θετική. Επιπρόσθετα, πιστεύουμε ότι θα ήταν δυνατόν να προταθεί το ξεκίνημά της ακόμη νωρίτερα ... Πότε οι μαθητές διαμορφώνουν τις φιλοδοξίες και τις προσδοκίες τους; Εάν είναι δυνατόν, πιστεύουμε ότι η βασική ιδέα της επιχειρηματικότητας θα πρέπει να καλλιεργείται από την έναρξη της εκπαίδευσης και της κανονιστικής κοινωνικής διαμόρφωσης, ανεξάρτητα από το αν οι μαθητές υπόσχονται να γίνουν επιχειρηματίες ή όχι. Κατά τον ίδιο τρόπο που ενθαρρύνουμε τα παιδιά να συμμετέχουν σε κοινωνικές δραστηριότητες, σπουδές και αθλοπαιδιές θα μπορούσαμε με λεπτό τρόπο να τους παρουσιάσουμε την βασική ιδέα της επιχειρηματικότητας, με έναν τρόπο που θα ήταν πιο ελκυστικός και εύκολος να κατανοηθεί.

Η δημιουργικότητα είναι μια από τις πιο επιθυμητές πτυχές των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας, όταν πρόκειται να διαλέξει κανείς τον ιδανικό επιχειρηματία.. Και εγώ πρώτος από όλους πιστεύω ότι η πηγή της δημιουργικότητας γίνεται ισχυρότερη στη φάση της παιδικής ηλικίας, πριν από την εισαγωγή των γνώσεων και των ιδεών που αποτελούν μέρος ενός συγκεκριμένου εκπαιδευτικού συστήματος. Φυσικά, δεν προτίθεται να προτείνω ότι κάθε παιδί είναι ένας φυσικός επιχειρηματίας ή ότι κάθε ιδέα βγαλμένη από την άγρια φαντασία ενός παιδιού είναι πάντα καλή. Θέλω μόνο να παρουσιάσω την ιδέα της «καλλιέργειας της δημιουργικότητας και της επιθυμίας για ανάπτυξη που είναι φυσικές σε κάθε υγιές παιδί». Πιστεύω ότι αυτό θα ήταν εύκολο να επιτευχθεί ως προετοιμασία για την πιο σοβαρή υλοποίηση της επιχειρηματικής διδασκαλίας που θα εφαρμοστεί στην εκπαίδευση σε μεταγενέστερη φάση.

Διαβάζοντας τους περιορισμούς του ολλανδικού εκπαιδευτικού συστήματος που εμποδίζουν την αποτελεσματική σύνδεση μεταξύ της εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων μου γεννήθηκε η πεποίθηση ότι η επιχειρηματικότητα στην Ολλανδία εφαρμόζεται απείρως καλύτερα σε εκπαιδευτικό πλαίσιο. Έλλειψη κατανόησης της επιχειρηματικότητας στον πολιτισμό της εκπαίδευσης; Ένα εμπόδιο ίσως - ναι, όμως ένα εμπόδιο που δεν είναι δύσκολο να αρθεί. Στην ουσία, η επιχειρηματικότητα έχει να κάνει με την δημιουργικότητα και την αποφασιστικότητα. Πόσες φορές δεν έχουμε ακούσει τις διάσημες ιστορίες των παγκοσμίου φήμης επιχειρηματιών που μίλησαν για τις πρώτες τους αποτυχίες και πώς βρήκαν το κουράγιο και συνέχισαν παρά όσα είχαν συμβεί και τελικά πέτυχαν τη φήμη και την επιτυχία; Το άτομο που εργάζεται ως μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος και έρχεται σε άμεση επαφή με τους νέους ως δάσκαλός τους ή ένας συμμετέχων στη διδασκαλία πρέπει να έχει τη γνώση και την επίγνωση της επιχειρηματικότητας ως μέρος της καθημερινής ζωής. Βρίσκω δύσκολο ακόμα και να κατανοήσω ότι ένα πρόσωπο μιας τέτοιας περιορισμένης άποψης και γνώσης θα μπορούσε να καθοδηγήσει τα νέα παιδιά στο σημερινό κόσμο. Ως εκ τούτου, πιστεύω ότι η βασική ιδέα της επιχειρηματικότητας πρέπει να εισαχθεί με επιτυχία και να διδαχθεί όχι μόνο στους νέους ανθρώπους και τους μαθητές, αλλά ουσιαστικά σε κάθε μέλος της κοινωνίας που επηρεάζει και άμεσα ή έμμεσα διδάσκει τους νέους.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Είναι απλά το γεγονός ότι η επιχειρηματικότητα έχει γίνει μέρος της καθημερινής ζωής και ως εκ τούτου, το να μην μπορεί κανείς να καταλάβει την επιχειρηματικότητα ισούται με το να μην καταλαβαίνει κανείς τους βασικούς κοινωνικούς κανόνες.

Αν απλά το συνδέσει αυτό κανείς το με τον δεύτερο περιορισμό του ολλανδικού συστήματος, ότι "οι εκπαιδευτικοί δεν είναι επαρκώς εκπαιδευμένοι στον τομέα της επιχειρηματικότητας", το γεγονός ότι κάποιος κατέχει αυτόν τον τίτλο δεν τον καθιστά αυτομάτως «παντογνώστη» ή «αλάθητο». Ο άνθρωπος όσο ζει μαθαίνει. Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές αντίστοιχα μαθαίνουν και κοπιάζουν να μάθουν από τη γέννησή τους ως το θάνατο. Οι καιροί αλλάζουν, η εκπαίδευση αλλάζει, τα μεγάλα γνωστά γεγονότα αποδεικνύονται ανακριβή και πρέπει να αλλάξουν. Η αλλαγή είναι τρόπος ζωής και ως εκ τούτου τα μέλη της κοινωνίας πρέπει να μαθαίνουν και να προσαρμόζονται συνεχώς, έτσι ώστε η κοινωνία από μόνη της να μπορεί να εξελίσσεται και να αναπτύσσεται.

Ο τρίτος περιορισμός του ολλανδικού συστήματος αναφέρεται στην έλλειψη του απαιτούμενου υλικού για τη διδασκαλία. Αυτή είναι μια κατάσταση που είναι γνώριμη σε πολλά δημοτικά και γυμνάσια σχολεία σε όλη την Κροατία. Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση των επικριτών του ολλανδικού συστήματος, κατανοήσαμε πόσο προβληματικό και απροετοίμαστο είναι το δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα, όταν πρόκειται για τη σύνδεση εκπαίδευσης και επιχειρήσεων. Έτσι, βλέποντας το αυτό από την κροατική μεριά, δεν θα λέγαμε ότι οι εργαζόμενοι στο ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν κατανοούν την επιχειρηματικότητα; Στην Κροατία γενικότερα, το εκπαιδευτικό σύστημα δεν διαθέτει τις βασικές γνώσεις επιχειρηματικότητας. Από προσωπική μου εμπειρία μπορώ με κάθε βεβαιότητα να πω ότι καθ 'όλη τη διάρκεια της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας σχολικής μου εκπαίδευσης δεν είχα έρθει ποτέ σε επαφή με τον όρο «επιχειρηματικότητα» ως μέρος της επίσημης εκπαίδευσης μου. Ο όρος δεν αναφέρθηκε σε βιβλία ή από τους δασκάλους μου, πόσο μάλλον να εξηγηθεί και να καθοριστεί κατάλληλα.

Τέλος, ο όρος εμφανίστηκε ως μέρος των σπουδών μάρκετινγκ και οικονομίας σε ένα τοπικό κοινοτικό κολέγιο. Μέσα από το σύνολο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που εκτείνεται σε μια περίοδο δώδεκα χρόνων στην Κροατία, ούτε μια φορά δεν μπήκε στην τάξη μου δάσκαλος ο οποίος να σκέφτηκε ότι η εκμάθηση της επιχειρηματικότητας θα μπορούσε να είναι χρήσιμη. Έτσι, στην περίπτωση της Κροατίας δεν είναι απλά ένα κώλυμα: πρόκειται για μια ξεκάθαρη αστοχία και παντελή έλλειψη γνώσης σχετικά με τη διδασκαλία ενός αντικειμένου που γίνεται ένα καθημερινό φαινόμενο σε αυτήν την εποχή. Επιπλέον, μας εμποδίζει η τοπική κοινωνική πολιτική κατάσταση. Τα σχολεία μας λειτουργούν με ένα σχεδόν πανομοιότυπο σύστημα με αυτό που χρησιμοποιήθηκε από το παλιό σοσιαλιστικό καθεστώς, το οποίο εξακολουθεί να είναι ως επί το πλείστον αμετάβλητο. Η τραγική ειρωνεία παραμένει στο γεγονός ότι το καθεστώς αυτό κατέρρευσε πριν από εικοσιπέντε χρόνια, αλλά το εκπαιδευτικό σύστημα παρέμεινε το ίδιο. Φυσικά, κατά την περίοδο εκείνη ακόμη και ο ίδιος ο όρος επιχειρηματικότητα δεν αντιμετωπιζόταν θετικά. Η σκληρή ηγεσία πίστευε ότι ήταν ένας όρος πολύ στενά συνδεδεμένος με τον καπιταλισμό και για τον ίδιο λόγο αγνοούνταν και ποτέ δεν είχε γίνει μέρος του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος. Ευτυχώς, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει μεγάλες συζητήσεις για τη μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Κροατία, κάτι που είναι

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

αρκετά αμφιλεγόμενο στην κροατική πολιτική σκηνή. Ωστόσο, λόγω της άτοπης στάσης των ηγούμενων πολιτικών, το ίδιο το μέλλον των μεταρρυθμίσεων κρέμεται από μια λεπτή κλωστή.

Θα ήθελα εδώ να προσθέσω ότι ο όρος «επιχειρηματίας» είναι σχεδόν από μόνος του αμφιλεγόμενος στην Κροατία. Στη γλώσσα μας ο όρος "roduzetnik", ήταν για μεγάλο χρονικό διάστημα ένας όρος που περιέγραφε ένα άτομο που προέκυψε από την πολιτική μετανάστευση από το εξωτερικό κατά τη διάρκεια της ταραχώδους περιόδου της δεκαετίας του 90'. Ένα άτομο που πέρασε ένα χρονικό διάστημα (ή το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του) στο εξωτερικό και ήταν ήδη πιθανότατα ένας επιτυχημένος επιχειρηματίας στην οποιαδήποτε χώρα από όπου προήλθε και επέστρεψε στην Κροατία μετά την διακήρυξη της ανεξαρτησίας. Εκείνη την περίοδο τα πολύτιμα περιουσιακά κεφάλαια της χώρα όπως τα εργοστάσια και οι υποδομές παραγωγής ανήκαν σε μια σοσιαλιστική κυβέρνηση και με την άφιξη του νέου καθεστώτος, η κατάσταση άλλαξε. Οι επονομαζόμενοι "επιχειρηματίες" συχνά συνδέονταν με τους ανθρώπους του κυβερνώντος κόμματος και ως τέτοιοι μπορούσαν εύκολα να αποκτήσουν φθηνά την ιδιοκτησία εργοστασίων και μηχανημάτων που ήταν η κύρια πηγή απασχόλησης για ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού. Με τους περισσότερους εργαζόμενους να παίρνουν μέρος σε αυτή την σύγκρουση, τα εργοστάσια ως επί το πλείστον απογυμνώθηκαν, τα μηχανήματα και τα τιμαλφή πουλήθηκαν και τα κτίρια αφέθηκαν στη σήψη και την παρακμή. Χιλιάδες εργαζόμενοι έχασαν τις δουλειές τους εν μία νυκτί. Αυτή η περίοδος αναφέρεται συχνά ως περίοδος της "ιδιωτικοποίησης". Λόγω αυτών των γεγονότων, ο ίδιος ο όρος «επιχειρηματίας» φαντάζει συχνά ως αρνητικός μεταξύ των νέων στην Κροατία, οι οποίοι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν την δύσκολη προοπτική του να ζουν σε μια χώρα με αβέβαιη απασχόληση, διαφθορά και έλλειψη προόδου ...

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μια κριτική ματιά - Τουρκία

Αναφερόμενο έργο: Το Ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και η Επιχειρηματικότητα-πως αυτό μπορεί να προσαρμοστεί σε άλλες πραγματικότητες;

Τα εκπαιδευτικά συστήματα, είναι ένας από τους παράγοντες που καθορίζουν τα επίπεδα ανάπτυξης των χωρών σε πολλούς τομείς όπως τον κοινωνικό, οικονομικό, επιστημονικό και τεχνολογικό. Μερικές φορές υπόκεινται σε διάφορες αλλαγές, προκειμένου να συμβαδίζουν με τις απαιτήσεις της εποχής, για να παραμένουν αποτελεσματικά και να βελτιώνονται

Στην Τουρκία πρόσφατα έχουν γίνει διάφορες αλλαγές με σκοπό να καταστεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα πιο κατάλληλο και να πλησιάζει στα πρότυπα των ανεπτυγμένων χωρών. Με τον Νόμο 6287 για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση που ψηφίστηκε στις 30 Μαρτίου 2012, πάρθηκε και τέθηκε σε εφαρμογή μια ριζική απόφαση για το τουρκικό εκπαιδευτικό σύστημα. Ο νόμος αυτός, που είναι γνωστός στο ευρύ κοινό ως «4 + 4 + 4», είχε έναν ξαφνικό αντίκτυπο στο τουρκικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Το τουρκικό εκπαιδευτικό σύστημα τελεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του κράτους, ήτοι το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας. Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Τουρκίας, ο καθένας έχει το δικαίωμα να λαμβάνει εκπαίδευση. Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική για τις ηλικίες 6-14 και είναι δωρεάν στα δημόσια σχολεία. Τα δημοτικά σχολεία της χώρας έχουν σήμερα 98 τοις εκατό ποσοστό συμμετοχής .

Τα στάδια του εκπαιδευτικού συστήματος είναι τα εξής:

Προσχολική εκπαίδευση: Προαιρετική παρακολούθηση νηπιαγωγείου, μέχρι 6 ετών.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Υποχρεωτική και δωρεάν βασική εκπαίδευση για οκτώ χρόνια (5 χρόνια δημοτική εκπαίδευση + 3 χρόνια δευτεροβάθμια εκπαίδευση), 6-14 ετών.

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: 4 χρόνια Λύκειο (Lise), ή Επαγγελματικό Λύκειο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 15-17 / 18 ετών. Ορισμένα σχολεία μπορεί να έχουν ένα επιπλέον έτος γλωσσικών σπουδών. Τα Λύκεια ανήκουν ως επί το πλείστον στην κυβέρνηση και παρέχουν δωρεάν εκπαίδευση.

Ανώτατη Εκπαίδευση: 4 χρόνια Πανεπιστήμιο, ή 2 χρόνια σε ανώτατες επαγγελματικές σχολές. Ορισμένα σχολεία έχουν ένα επιπλέον έτος γλωσσικών σπουδών. Υπό κανονικές συνθήκες, οι σπουδές για το Μεταπτυχιακό δίπλωμα διαρκούν 2 χρόνια, και 3-5 χρόνια για το Διδακτορικό δίπλωμα. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει και όλα εκείνα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που παρέχουν μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση. Είναι υπό την εποπτεία του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου.

Η υποχρεωτική εκπαίδευση διαρκεί 12 χρόνια. Η Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση χρηματοδοτούνται από το κράτος και είναι δωρεάν στα δημόσια σχολεία, για τις ηλικίες μεταξύ 6 και 18. Το 2001 η εγγραφή των παιδιών σε αυτή την ηλικιακή ομάδα ήταν σχεδόν 100%. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι υποχρεωτική, αλλά απαιτείται μόνο στην περίπτωση που κάποιος θέλει να συνεχίσει στο πανεπιστήμιο. Το 2011 υπήρχαν 166 πανεπιστήμια στην Τουρκία, εκτός από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Στις 22 Νοεμβρίου, 2010, η κυβέρνηση ξεκίνησε το έργο Fatih που επιδιώκει να ενσωματώσει την τελευταία λέξη της τεχνολογίας των υπολογιστών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα της Τουρκίας.

Δυστυχώς στην Τουρκία, δεν υπάρχει μέχρι σήμερα καμία εθνική στρατηγική εκπαίδευσης για τη διδασκαλία των επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Στο Λύκειο, οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν το μάθημα της επιχειρηματικότητας, αν τους αρέσει. Αλλά οι περισσότεροι από αυτούς δεν έχουν ιδέα γι 'αυτό και κυρίως οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν τα (σωστά) προσόντα για το μάθημα αυτό.

Οι απαιτήσεις που χρειάζονται για να ξεκινήσει κανείς μια επιχείρηση υποστηρίζονται από ειδικούς φορείς όπως το εμπορικό επιμελητήριο, ο ΟΟΣΑ και ένα Τοπικό Οικονομικό Πρόγραμμα για την Ανάπτυξη της Απασχόλησης, παρόμοια δηλαδή με την Ολλανδία.

Τα τελευταία χρόνια η Τουρκία έχει την ίδια στρατηγική με την Ολλανδία, αλλά θα πρέπει να γίνει πιο εξατομικευμένη και να αναπτυχθεί, έτσι ώστε να δημιουργήσει και να διατηρήσει το επιχειρηματικό πνεύμα σύμφωνα με την προσπάθεια για άρση των περιορισμών κλείνοντας έτσι το χάσμα μεταξύ της εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων.

Η μελέτη για την άρση των πρακτικών περιορισμών για τους μαθητές που έχουν την δική τους επιχείρηση, που θα επιτρέπει στις επιχειρήσεις να κάνουν καλύτερη χρήση της γνώσης που υπάρχει στα πανεπιστήμια συνδυάζοντας την εκπαίδευση με το στήσιμο μιας επιτυχημένης επιχείρησης, πρέπει να βελτιωθεί και να εφαρμοστεί και στην Τουρκία.

«Οι επιχορηγήσεις αυτές χρησιμοποιούνται για να διδάξουν στους σπουδαστές πώς να στήσουν τη δική τους επιχείρηση και να βοηθήσουν τους ερευνητές να μεταφέρουν την επιστημονική τους γνώση και πείρα σε προϊόντα και υπηρεσίες που θα είναι ελκυστικά στην (ολλανδική) αγορά». Αυτό δεν γίνεται καθόλου ούτε στα σχολεία ή ακόμη και στα πανεπιστήμια στην Τουρκία.

Τα τελευταία χρόνια, η κυβέρνηση θέλει μια καλύτερη εκπαίδευση για τους μαθητές, για να τους προετοιμάσει για την αγορά εργασίας, όπως και στην Ολλανδία, αλλά η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας δεν είναι και τόσο εύκολη υπόθεση. Επειδή το να προωθηθεί η επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση και να έρθει η εκπαίδευση με την επιχειρηματική κοινότητα πιο κοντά ή να αυξηθεί ο αριθμός των σχολείων στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση που θα έχουν συμπεριλάβει την επιχειρηματικότητα στο πρόγραμμα σπουδών τους δεν είναι μια εύκολη διαδικασία. Εμείς μόλις που ξεκινήσαμε την εργασία αυτήν εδώ!

Η κατοχύρωση της επιχειρηματικότητας στο πρόγραμμα σπουδών θα πρέπει να αυξηθεί σημαντικά σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης. Δυστυχώς, η επιχειρηματικότητα δεν αποτελεί μέρος του προφίλ ικανοτήτων ενός δασκάλου, και έτσι αυτό είναι ένα σημαντικό εμπόδιο.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να παρακολουθήσουν περισσότερα μαθήματα και σεμινάρια κατάρτισης για να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες της επιχειρηματικότητάς τους. Και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα δευτεροβάθμιας, δευτεροβάθμιας επαγγελματικής και τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης θα έπρεπε να προσφέρουν στο διδακτικό προσωπικό τους μαθήματα και εκπαιδευτικά σεμινάρια για το θέμα αυτό, όπως αυτά εφαρμόζονται στην Ολλανδία.

Είναι γεγονός ότι η επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και της επιχειρηματικής κοινότητας έγινε πιο εντατική τα τελευταία χρόνια, αλλά αυτό δεν είναι αρκετό.

Οι επιχειρηματίες ως επισκέπτες καθηγητές! Η ιδέα είναι καταπληκτική και θα πρέπει να εφαρμοστεί και εδώ.

Οι μαθητές δεν βλέπουν τους εαυτούς τους ως επιχειρηματίες, διότι μελετούν μόνο και μόνο για να αποκτήσουν πρόσβαση σε ένα πανεπιστήμιο και να γίνουν δάσκαλοι, μηχανικοί ή γιατροί. Θέλουν να γίνουν επιχειρηματίες μόνο μετά την αποφοίτησή τους.

Επίσης, οι γονείς δεν συμμετέχουν στην εφαρμογή της επιχειρηματικότητας στο πρόγραμμα σπουδών του σχολείου.

Ως συμπέρασμα, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα στον τομέα της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση, αλλά έχουμε ακόμη πολύ δρόμο μπροστά μας! Τα Ευρωπαϊκά ή εγχώρια προγράμματα δεν είναι αρκετά για την επίτευξη αυτού του στόχου. Η Κυβέρνηση πρέπει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στην επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μια κριτική ματιά - Ελλάδα

Αναφερόμενο έργο: Το Ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και η Επιχειρηματικότητα-πως αυτό μπορεί να προσαρμοστεί σε άλλες πραγματικότητες;

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα-αποτελέσματα από τη σύγκρισή του με το ολλανδικό σύστημα.

Η ανάγκη για συνεχή επαγγελματική κατάρτιση ως μέσο για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών στην Ευρώπη είναι ύψιστης σημασίας. Οι συνθήκες και το περιεχόμενο της εργασίας έχουν αλλάξει και οι νέες ομάδες ανθρώπων θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να ενσωματωθούν σε αυτή τη νέα εποχή του εργατικού δυναμικού. Οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι δημογραφικές αλλαγές έχουν επιταχύνει τις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές παντού γύρω μας. Οι Ευρωπαίοι πρέπει να παράγουν προϊόντα που θα είναι ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο και η ανάγκη αυτή ενισχύεται από την απαίτηση να έχουμε ένα καλά εκπαιδευμένο και καταρτισμένο εργατικό δυναμικό, για να βασιστούμε πάνω του. Οι θέσεις εργασίας για το ανειδίκευτο προσωπικό μειώνονται συνεχώς, ενώ οι θέσεις που απαιτούν έμπειρους και άρτια καταρτισμένους ανθρώπους ολοένα και αυξάνονται. Έτσι, το εκπαιδευτικό σύστημα της κάθε χώρας θα πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμοστεί στη νέα αυτή κατάσταση.

Σε αυτούς τους καιρούς οικονομικής αβεβαιότητας είναι περισσότερο από ποτέ απαραίτητο τα σχολεία να παράγουν πολίτες που όχι μόνο έχουν κριτική σκέψη, αλλά τη γνώση και τις δεξιότητες για να επιτύχουν κάτι για τον εαυτό τους σε ένα ολοένα και πιο απαιτητικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον εργασίας. Κοιτάζοντας πίσω στο Ελληνικό εκπαιδευτικό μας σύστημα και συγκρίνοντάς το με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της σύγχρονης ευρωπαϊκής κοινωνίας, είναι προφανές ότι θα πρέπει να εφαρμοστούν πολλές αλλαγές, προκειμένου αυτό να ανταποκριθεί στην πρόκληση της προσαρμογής του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος σε μια πιο επαγγελματική και επιχειρηματική λειτουργία. Γιατί; Αν εξετάσει κανείς αυτό το σύστημα, θα καταλήξει στο συμπέρασμα ότι έχει ένα περισσότερο θεωρητικό και φιλοσοφικό προσανατολισμό που ξεκινά από το νηπιαγωγείο και φτάνει μέχρι το Πανεπιστήμιο. Σίγουρα κάποιοι θα έλεγαν ότι κάτι τέτοιο είναι αναμενόμενο στη χώρα που εφηύρε τη φιλοσοφία. Ωστόσο, η ανάγκη για αλλαγή είναι απαιτητική και δεν μπορούμε να περιμένουμε άλλο, παρόλα τα πολλά πολιτικά ή πρακτικά εμπόδια και τους περιορισμούς.

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αποτελείται από έξι χρόνια στο Δημοτικό σχολείο, ακολουθούμενο από 3 χρόνια στο Γυμνάσιο. Αυτά τα δύο επίπεδα θεωρούνται υποχρεωτικά. Αν κάποιος επιλέξει να συνεχίσει τις σπουδές του, έχει δύο επιλογές: να παρακολουθήσει για 3 χρόνια το Γενικό Λύκειο με την επιλογή των Πανελλαδικών εξετάσεων στο τέλος του τρίτου έτους, προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση σε ένα πανεπιστήμιο (ΑΕΙ) ή να παρακολουθήσει μαθήματα στο επαγγελματικό Λύκειο, όπου μπορεί κανείς να παρακολουθήσει έναν πιο πρακτικό κύκλο μαθημάτων και να αποκτήσει μια δεξιότητα σε έναν τομέα εργασίας - και πάλι διατηρώντας την επιλογή των Πανελλαδικών εξετάσεων για την πρόσβαση σε ένα τεχνολογικό πανεπιστημιακό ίδρυμα (ΤΕΙ).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι υπάρχουν πολλές εξετάσεις εδώ! Ένα ολόκληρο εκπαιδευτικό σύστημα είναι προσανατολισμένο γύρω από αυτές τις πανεπιστημιακές εξετάσεις. Σχεδόν κάθε ένας στους δύο γονείς θέλει και επιθυμεί ένα πανεπιστημιακό πτυχίο για τα παιδιά τους. Η επαγγελματική εκπαίδευση και η απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων έχουν τεθεί με την πάροδο των χρόνων στην άκρη. Δεν είναι ότι δεν υπάρχουν εργαστήρια ή επαγγελματικά προγράμματα σπουδών που δεν προσφέρονται. Δεν είναι ότι οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν τα κατάλληλα προσόντα για να διδάξουν. Όλο και περισσότεροι εκπαιδευτικοί αποκτούν νέες δεξιότητες στον τομέα τους, αποφοιτούν από τα πανεπιστήμια γεμάτοι ενέργεια και πρόθυμοι να μεταφέρουν τις γνώσεις τους και να αναμειχθούν με τους μαθητές τους. Ωστόσο, η ελληνική πραγματικότητα σύντομα βρίσκεται μπροστά τους. Είναι απλώς θέμα πολιτικών προτεραιοτήτων και στρατηγικού σχεδιασμού.

Είναι κοινή πολιτική για τους μαθητές που δεν είναι καλοί σε θεωρητικά μαθήματα που αφορούν τη γλώσσα και τη γραφή ή που δεν τους αρέσει το σχολείο στο σύνολό του, να παρακολουθούν το επαγγελματικό Λύκειο. Έτσι, όλοι οι «κακοί μαθητές» συσσωρεύονται στα σχολεία αυτά. Το επίπεδο και η ποιότητα της διδασκαλίας και της γνώσης και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις τάξεις ποικίλλει. Οι περισσότεροι από αυτούς τους μαθητές πηγαίνουν στο σχολείο απλά για να μην μένουν στο σπίτι και βαριούνται που δεν κάνουν τίποτα, επειδή όπως αναφέρθηκε παραπάνω τα τελευταία 3 χρόνια του Λυκείου δεν είναι υποχρεωτικά. Έχουν ελάχιστο ή κανένα ενδιαφέρον προκειμένου να μάθουν κάτι, ούτε καν τις δεξιότητες της επαγγελματικής κατεύθυνσης που έχουν επιλέξει. Έχοντας αφήσει στην άκρη την ποιότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα περιστρέφεται γύρω από την προετοιμασία των μαθητών, ώστε να λάβουν μέρος στις εισαγωγικές εξετάσεις των πανεπιστημίων.

Έτσι, φαίνεται να υπάρχει μια χαλαρή σύνδεση μεταξύ της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης πόσο μάλλον της επιχειρηματικότητας. Ένας νέος άνθρωπος δεν μπορεί να ξεκινήσει μια επιχείρηση από μόνος του. Πρέπει να υπάρχει ένα μεγάλο ποσό χρημάτων διαθέσιμο, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της φορολογίας και της γραφειοκρατίας, ειδικά σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς. Πρέπει να είναι κανείς πολύ τολμηρός, υπομονετικός και να γνωρίζει όλους τους σωστούς ανθρώπους στις κατάλληλες θέσεις!

Για να συμβεί η αλλαγή αυτή, πρέπει να υπάρξει ένας νέος πολιτικός εκπαιδευτικός στρατηγικός σχεδιασμός που θα συνδέει την εκπαίδευση στην Ελλάδα του σήμερα με τις επαγγελματικές και εκπαιδευτικές ανάγκες της σύγχρονης εποχής. Είναι αναμφισβήτητο σημαντικό να φέρουμε τα σχολικά προγράμματα πιο κοντά στη γενική απαίτηση για καλά εκπαιδευμένους και εξοπλισμένους πολίτες.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μια κριτική ματιά –Πορτογαλία

Αναφερόμενο έργο: Το Ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και η Επιχειρηματικότητα-πώς αυτό μπορεί να προσαρμοστεί σε άλλες πραγματικότητες.

Το πορτογαλικό εκπαιδευτικό σύστημα έναντι του ολλανδικού συστήματος

Ο ρόλος και η σημασία της επιχειρηματικότητας ως αρωγός της οικονομικής ανάπτυξης έχει αναγνωριστεί με την πάροδο του χρόνου. Η δημιουργία νέων επιχειρήσεων είναι επιθυμητή και απαραίτητη, ιδιαίτερα σε μια οικονομική συγκυρία όπως αυτή που ζούμε σήμερα. Έτσι δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο θέμα της επιχειρηματικής εκπαίδευσης στα σχολεία μας, η οποία κατ'ανάγκη συνεπάγεται τη συζήτηση και το διάλογο σχετικά με το θέμα αυτό, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα αποτελέσματά της μπορούν πραγματικά να μας οδηγήσουν στην επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Εάν, από τη μία πλευρά, στο πορτογαλικό σύστημα της ανώτατης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν ήδη να βρεθούν κάποια προγράμματα, για να διδάξει κανείς, πώς μια επιχείρηση πρέπει να στηθεί και να προγραμματιστεί, από την άλλη πλευρά, προς το παρόν η συζήτηση συνίσταται στη δυνατότητα της ενσωμάτωσης της επιχειρηματικότητας σε προηγούμενα επίπεδα της εκπαίδευσης, όπου τα περιεχόμενα των προγραμμάτων είναι πιο ευρεία, πιο παγκόσμια και λιγότερο συγκεκριμένα. Αυτό έχει οδηγήσει σε μια συζήτηση σχετικά με τον ορισμό της επιχειρηματικότητας. Προφανώς η επιλογή να ενσωματωθεί αυτό το θέμα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση φαίνεται να είναι σύμφωνη με το να προκαλέσει και να δημιουργήσει μια στάση, παρά να αποκτήσει κανείς επιχειρηματική εμπειρία ή δεξιότητες στον οικονομικό τομέα. Μπορούμε να πούμε ότι τα πολιτιστικά ζητήματα είναι ένας από τους παράγοντες που καθορίζουν και καθοδηγούν την επιχειρηματική συμπεριφορά, θέτοντας το ερώτημα **αν** οι στρατηγικές διδασκαλίες οφείλουν να λαμβάνουν αυτούς τους παράγοντες υπόψη. Είναι σημαντικό να προβληματιστούμε σχετικά με το πώς τα πολιτιστικά ζητήματα μπορούν και θα έπρεπε να καθοδηγούν τις διδακτικές στρατηγικές και τα μελλοντικά προγράμματα ή έργα που αποσκοπούν στην προώθηση του επιχειρηματικού νου και τις στάσεις σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης εντός της εξεταζόμενης περιοχής.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι η πορτογαλική πρόκληση είναι να ξεπεράσει μια πολιτιστική συστολή προς την επιχειρηματικότητα, μετατρέποντας μια επένδυση στην επιχειρηματική εκπαίδευση σε ένα εργαλείο για την εφαρμογή των επειγόντων αλλαγών στη στάση και τη συμπεριφορά των ατόμων. Η στρατηγική που θα ακολουθηθεί πρέπει να είναι σχεδιασμένη με μια μακροπρόθεσμη προοπτική, αλλά πρέπει να επιτρέπει, στο εγγύς μέλλον, τη συνεχή δημιουργία επιχειρηματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων, που θα πραγματοποιούνται με έναν σταθερό και θεμελιώδη τρόπο. Σχετικά με αυτό, ο μόνος οργανισμός που μπορεί να φτάσει στον αναφερόμενο στόχο είναι το εκπαιδευτικό σύστημα, μέσα από τα διαφορετικά του επίπεδα και για να γίνει αυτό, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να μετατραπούν σε βασικούς πρωταγωνιστές, που παίζουν έναν κρίσιμο ρόλο. Η επίτευξη κινητοποίησης των εκπαιδευτικών στην επιχειρηματικότητα, και δια μέσου αυτών, η κινητοποίηση των μαθητών, εξακολουθεί να είναι απαραίτητη. Θα είναι απαραίτητο να ενθαρρυνθεί η αλλαγή στη συμπεριφορά των μαθητών, προκειμένου να επιτευχθεί μια κοινωνία με μεγαλύτερη επιχειρηματική κουλτούρα. Η αλληλεξάρτηση μεταξύ όλων αυτών των παραγόντων

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

(του πολιτισμού, της κοινότητας, των επιμορφωτών, των σχολείων, των εκπαιδευτικών και των μαθητών) είναι ζωτικής σημασίας. Είναι επίσης σημαντικό να ενισχυθεί η πεποίθηση ότι είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα κατάλληλο περιβάλλον για την προώθηση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης. Αυτές οι περιβαλλοντικές συνθήκες πρέπει, σε πρώτη φάση, να εγκριθούν από το Υπουργείο Παιδείας, το οποίο πρέπει να αναπτύξει ένα οργανωτικό πρόγραμμα σπουδών και διδακτέας ύλης, και να καθορίσει τους κύριους ηγέτες στην εκπαιδευτική δομή, χωρίς να ξεχνάει ότι ο κύριος στόχος της επιχειρηματικότητας είναι η πολιτισμική στάση και συμπεριφορά .

Η συμμετοχή των μαθητών της ανώτερης δευτεροβάθμιας βαθμίδας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) είναι ελαφρώς χαμηλότερη από το μέσο όρο της ΕΕ, στο 45,8% σε σύγκριση με 48,9% το 2013. Στο πλαίσιο της στρατηγικής της για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, η Πορτογαλία έχει αυξήσει τον αριθμό και την ποικιλία των επαγγελματικών μαθημάτων που προσφέρονται στο πλαίσιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα νέα προγράμματα περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, μια βασική σειρά επαγγελματικών μαθημάτων που οι μαθητές θα μπορούν να παίρνουν από την ηλικία των 13 χρόνων. Αυτό σώζει τους μαθητές από τον κίνδυνο να επαναλάβουν μια σχολική χρόνια, ενώ εναλλακτικά συμπληρώνεται από στοχοποιημένες υπηρεσίες καθοδήγησης. Μέτρα λαμβάνονται επίσης να βελτιωθεί η ποιότητα και η σχέση της αγοράς εργασίας με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ). Ειδικότερα, τα διδακτικά πακέτα της κατάρτισης έχουν βελτιωθεί και το ποσοστό της κατάρτισης στο χώρο εργασίας έχει αυξηθεί σημαντικά βάσει των νέων συνεταιριστικών σχέσεων με τη βιομηχανία. Επαγγελματικά προγράμματα με μια σημαντική εργατική διάσταση προσφέρονται πλέον σε νέους άνω των 16 ετών, οι οποίοι ενδιαφέρονται για μια πιο πρακτική εκπαίδευση. Αυτά τα προγράμματα οδηγούν σε αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα και η παρακολούθηση της ποιότητάς τους από τα ανώτατα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξασφαλίζει τη διαπίστευσή τους και παρέχει στους αποφοίτους τους πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές. Πρέπει, ωστόσο, να απλοποιηθεί το ευρύ φάσμα των προγραμμάτων και των ομάδων-στόχων. Τα Κέντρα για την Κατάρτιση και την Επαγγελματική Εκπαίδευση παρέχουν πρόσθετη καθοδήγηση στους νέους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένης και της πορείας προς την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης. Δημιουργούν επίσης συνδέσμους με τους εργοδότες, τα σχολεία και τα πιστοποιημένα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, προκειμένου να βοηθήσουν να προσαρμοστούν τα μαθήματα που προσφέρονται με την τοπική οικονομία. Η Εθνική Υπηρεσία για την Κατάρτιση και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση αναπτύσσει επίσης ένα νέο εργαλείο που έχει σχεδιαστεί, για να προβλέπει τα προσόντα και τις δεξιότητες που χρειάζεται η οικονομία της χώρας, προκειμένου να είναι σε θέση να προσαρμόσει καλύτερα την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση που προσφέρονται στην αγορά εργασίας. Τέλος, τα νέα σύντομου κύκλου ανώτατα τεχνικά μαθήματα (TESP) που προσφέρονται, προορίζονται να αναπτύξουν στενές σχέσεις μεταξύ των σχολών διοίκησης επιχειρήσεων και των τοπικών επιχειρήσεων.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ένας ιταλικός επίλογος σχετικά με το ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και την επιχειρηματικότητα

Εισαγωγή

Με το έργο TBG(Transnational Business Groups), τα σχολεία-εταίροι κλήθηκαν να προβληματιστούν σχετικά με το πώς το εκπαιδευτικό και επιχειρηματικό ολλανδικό σύστημα θα μπορούσε να προσαρμοστεί στις τοπικές και εθνικές πραγματικότητές τους.

Αυτή η άσκηση, η οποία ξεκίνησε με την υλοποίηση των θεματικών εργαστηρίων στην Ολλανδία τον Απρίλιο του 2016, που υλοποιήθηκε σε συνδυασμό με την πιλοτική online εφαρμογή των ενοτήτων από το έργο «Scuola d'Impresa» ήταν πολύ χρήσιμη. Συγκεκριμένα, ενθάρρυνε τους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου TBG να ασκήσουν κριτική στις παιδαγωγικές πρακτικές τους στον τομέα της επιχειρηματικής εκπαίδευσης, αξιοποιώντας έτσι τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο ετών από δραστηριότητες με τους μαθητές.

Λαμβάνοντας υπόψη τις αναφορές που δόθηκαν από τα σχολεία-εταίρους, παρέχουμε με αυτήν την αναφορά επιπρόσθετες σκέψεις και προτάσεις για το ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και την επιχειρηματικότητα.

Το Ολλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και η Επιχειρηματικότητα-πώς αυτό μπορεί να προσαρμοστεί σε άλλες πραγματικότητες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί την επιχειρηματικότητα ως βασικό παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα. Υπογραμμίζει δε τη σημασία της ανάπτυξης ενός ευρωπαϊκού επιχειρηματικού πολιτισμού μέσα από προγράμματα και πρωτοβουλίες, για να υιοθετήσει τη σωστή νοοτροπία των επιχειρήσεων και να ενισχύσει την απόκτηση επιχειρηματικών δεξιοτήτων.

Η επιχειρηματικότητα δεν ήταν ποτέ τόσο σημαντική όσο αυτή τη στιγμή: οι επιχειρηματίες αποτελούν την κινητήρια δύναμη της ευρωπαϊκής οικονομίας, καθώς και τους πυλώνες της βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης. Ωστόσο, το επιχειρηματικό πνεύμα είναι κάτι που εκτείνεται πέρα από το απλά να κερδίζει κανείς χρήματα- είναι ένα μέσο για να μπορεί κανείς να κατανοήσει πώς και τι μπορεί να γίνει από πλευράς των επιχειρήσεων, πριν ακόμη να γίνει.

Η επιχειρηματική εκπαίδευση είναι μια μηχανή για τη μελλοντική ανάπτυξη και θα βοηθήσει να εμπνεύσει τους επιχειρηματίες του αύριο. Για να παραμείνει ανταγωνιστική, η Ευρώπη πρέπει να επενδύσει στους ανθρώπους της, τους νέους ανθρώπους, τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους για προσαρμογή και καινοτομία. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση μιας νέας ευρωπαϊκής νοοτροπίας επικεντρωμένης στην στάση της επιχειρηματικότητας, και το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση περιλαμβάνει την προσθήκη του επιχειρηματικού πνεύματος στα σχολεία.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication (communication) reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Είναι απαραίτητο να αρχίσει μέσα από το σχολικό και επαγγελματικό εκπαιδευτικό σύστημα ο σχηματισμός ενός νέου εργασιακού πολιτισμού, που θα ενθαρρύνει την ανάληψη ρίσκου και καινοτομίας. Έτσι, έξω από το σχολείο, η πολιτική για τη νέα γενιά και τον ενεργό πολίτη μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην προώθηση της αυτονομίας και της δημιουργικότητας των νέων ανθρώπων.

Ο όρος «επιχειρηματική εκπαίδευση» θα πρέπει να γίνει κατανοητός σύμφωνα με τις αρχές της ατζέντας του Όσλο, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Συστάσεων της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης.

Η επιχειρηματική εκπαίδευση είναι μια εκπαίδευση που προωθεί την ανάπτυξη με έναν πιο ενεργό τρόπο, και η οποία πρέπει να ξεκινήσει ήδη από το σχολείο, ως μια απαραίτητη προϋπόθεση για την προσαρμοστικότητα των νέων σε μια παγκοσμιοποιημένη αγορά εργασίας.

Αυτή η εκπαίδευση προωθεί την απόκτηση μιας διατέμνουσας ικανότητας που απαιτείται, κυρίως για την αποτελεσματική ενεργοποίηση μιας επιχείρησης. Είναι χρήσιμο, στο πλαίσιο αυτό, να παραθέσω τον ορισμό που δίνεται για την «Επιχειρηματικότητα στην Εκπαίδευση και την Επαγγελματική Κατάρτιση» στο κείμενο της κοινότητας.

"Η επιχειρηματικότητα αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου να μετατρέπει τις ιδέες σε πράξεις. Περιλαμβάνει τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την ανάληψη κινδύνων καθώς επίσης και την ικανότητα να σχεδιάζει και να διαχειρίζεται έργα, προκειμένου να επιτευχθούν κάποιοι στόχοι. Είναι μια χρήσιμη δεξιότητα για όλους είτε στην καθημερινή τους ζωή είτε στο σπίτι ή στην κοινωνία. Επιπλέον βοηθά τους εργαζόμενους να γνωρίζουν το πλαίσιο στο οποίο λειτουργούν και να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες. Είναι ένα σημείο εκκίνησης για επιχειρηματικές δραστηριότητες. Όταν πρόκειται για την επιχειρηματική εκπαίδευση, αυτό δεν πρέπει να συγχέεται με κάποιο γενικό μάθημα στη διοίκηση επιχειρήσεων ή τα οικονομικά, διότι ο στόχος της δράσης αυτής είναι η προώθηση της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της αυτο-απασχόλησης".

Ο όρος "εκπαίδευση" προσδιορίζει το σχηματισμό μιας νοοτροπίας και μιας συμπεριφοράς για τις οποίες μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στο σχολείο, αλλά και σε φορείς κατάρτισης και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, προωθώντας ευκαιρίες για την ανεπίσημη και άτυπη εκπαίδευση όπως σε Δημόσιους φορείς, στα Εμπορικά Επιμελητήρια και τις επαγγελματικές ενώσεις. Η κατάρτιση διαδραματίζει καίριο ρόλο στην καλλιέργεια αυτής της νοοτροπίας. Ωστόσο, δεδομένου ότι η επιχειρηματική εκπαίδευση δεν είναι μεταξύ των μαθημάτων στα προγράμματα σπουδών των περισσότερων σχολείων των χωρών της ΕΕ, είναι σημαντικό η επιχειρηματική εκπαίδευση να αποκτήσει μεγαλύτερο χώρο στα σχολεία.

Κανείς δεν μπορεί να περιμένει ότι οι νέοι άνθρωποι είναι δημιουργικοί και επινοητικοί και είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν την κρίση και τις δυσκολίες της αγοράς εργασίας και της παγκοσμιοποίησης, αν το σχολείο και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα (συμπεριλαμβανομένης και της οικογένειας, των σχέσεων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών) δεν στοχεύουν να προετοιμάσουν την κατάλληλη κουλτούρα, την ενθάρρυνση της ανάληψης κινδύνων, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία.